

Sygn. akt V U 640/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku E. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 12 maja 2016 r.

znak (...)

I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 maja 2016 r. znak (...) w ten sposób, że do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy E. W. przyjmuje podstawę wymiaru składek z 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia, przy których WWPW wynosi 111,88 %, a emerytura z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 2.073,10 zł ,**

II. **w pozostałym zakresie odwołanie oddala,**

III. **stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi od odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.**

SSO Regina Stępień

Sygn . akt V U 640/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca E. W. złożył w dniu 14 kwietnia 2016r. wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru jego emerytury. Domagał się w nim ustalenia wysokości jego emerytury z kolejnych 10 lat kalendarzowych tj. 1976-1985, z uwzględnieniem zarobków z lat 1976-1979. Do wniosku dołączył dokumenty pozyskane z archiwum w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia za okres 1970-1992 oraz zaświadczenia o wynagrodzeniu zastępczym za okres pracy na eksporcie z lat 1981-1982. Domaga się ponadto przyjęcia jego zarobków z lat 1970-1975 ujętych w legitymacji ubezpieczeniowej.

Decyzją z 12 maja 2016r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przeliczył wnioskodawcy E. W. emeryturę od 1 kwietnia 2016r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględniono wynagrodzenie wnioskodawcy z lat 1976-1979 wykazane w przedłożonych kartotekach zarobkowych. Przy czym nie uwzględniono w sumie wynagrodzenia za 1978r. kwoty 600 zł, gdyż brak było informacji czy kwota ta stanowiła podstawę wymiaru składek. Uwzględniono również wynagrodzenie z lat 1966-1970 wykazane w legitymacji ubezpieczeniowej, za lata 1980-1992 przyjęto wynagrodzenie ujęte Rp-7. Najkorzystniejszym wariantem wyliczenia było przyjęcie do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych 1967-1998. Za lata 1970-1975 przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia wobec braku dokumentów potwierdzających wysokość zarobków z tego okresu. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 110,97 %, a emerytura 2 062, 06 zł miesięcznie brutto.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył E. W., wnosząc o jej zmianę i ponowne ustalenie wysokości świadczenia. Domagał się uwzględnienia w podstawie jego świadczenia zarobków z okresu lat 1970-1975. Wskazywał, iż w legitymacji ubezpieczeniowej ma wskazane zarobki za lata 1970-1979. Zaś po porównaniu zarobków z tego okresu z zarobkami z lat 1976-1979 (które potwierdzają przedłożone karty zarobkowe) wiarygodnymi stają się zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej dotyczące zarobków z lat 1970-1975.

W odpowiedzi na odwołanie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

E. W. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) Oddziale L. od 17 września 1970r. do 31 października 1992r. na stanowisku kierowcy. Wynagradzany był w oparciu o stawkę godzinową, która wynosiła od 17.09.1970r. - 7, 40 zł, od 1 .04.1974r. - 7, 50 zł. Ponadto od 1 października 1975r. przysługiwał mu dodatek za nieprzerwany staż pracy w wysokości 5% miesięcznie od stawki osobistego zaszerogowania a nadto dodatek za rodzaj pojazdu.

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w spornym okresie wyniosła:

- w 1970r. - 29 543, 00 zł (w tym od 17.09.1970r.- 19 441, 50 zł)

- w 1971r. - 17 375, 20 zł

- w 1972r. - 17 301, 20 zł

- w 1973r. - 17 168, 00 zł

- w 1974r. - 19 011, 00 zł

- w 1975r. - 19 441, 50 zł

Dowody: akta osobowe, opinia biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych k.24-48 i 63-87

Po uwzględnieniu ww. zarobków przy wyliczeniach wskaźnika podstawy wymiaru, najkorzystniejszy wskaźnik uzyskuje się z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989 - który wynosi **111, 88 %**. Wysokość emerytury od 1 kwietnia 2016r., przy tym wskaźniku, 2 073, 10 zł.

Dowód: akta ubezpieczeniowe, opinia biegłego jw.

Sąd zważył :

Odwołanie jest częściowo uzasadnione.

W sprawie sporny między stronami była wysokość emerytury, a w szczególności podstawa wymiaru emerytury z okresu lat 1970-1975. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia organ rentowy przyjął jako wariant najkorzystniejszy przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych z okresu ubezpieczenia od 1967 do 1998r., gdzie wwpw wyniósł 110, 97 %. Za okresy, za które wnioskodawca nie przedłożył dokumentacji płacowej, tj. lata 1970-1975 ZUS przyjął minimalne wynagrodzenie. Wnioskodawca domagał się uwzględnienia w podstawie jego świadczenia zarobków z okresu lat 1970-1975. Wskazywał, iż w legitymacji ubezpieczeniowej ma wskazane zarobki za lata 1970-1979. Zaś po porównaniu zarobków z tego okresu z zarobkami z lat 1976-1979 (które potwierdzają przedłożone karty zarobkowe) wiarygodnymi stają się zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej dotyczące zarobków z lat 1970-1975.

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego: 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176, 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty - a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zaś z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U.2015.748 ze zm.) wskazuje, iż podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Ust. 6 stanowi natomiast, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Stosownie do ust. 2a cyt. przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% (ust. 5).

W tym miejscu dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno –rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237,

poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123).

Jakkolwiek w postępowaniu przed sądem nie obowiązują powyższe ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, to nie oznacza to jednakże dopuszczalności ustalania wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie może natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Należy też przypomnieć, że obowiązek wykazania wynagrodzenia ze wskazywanych lat zatrudnienia wyższego niż przyjęte przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia emerytury lub renty, ciąży na ubezpieczonym.

Przechodząc do kwestii spornej, podkreślić należy, że legitymacja ubezpieczeniowa wnioskodawcy nie zawiera wpisów w zakresie wysokości zarobków ubezpieczonego za okres zatrudnienia od 17 września 1970r. do 1979r. Pojawiają się one dopiero za okres od 1980r. i zostały przez organ rentowy uwzględnione przy dokonywaniu wyliczeń.

Nie jest więc możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za okres od 17 września 1970r. do 1975r. poprzez porównanie do wysokości zarobków jakie osiągał on w późniejszym okresie tj. od 1980r. a wskazanych w legitymacji ubezpieczeniowej. Podobnie nie jest możliwe zastosowanie takiego zabiegu w odniesieniu do zarobków wykazanych w kartotekach zarobkowych i zaświadczeniach o wynagrodzeniu za okres od 1976r. do 1992r.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci akt osobowych wnioskodawcy i wynikające z nich dane –z umów o pracę, angaży itp., będące podstawą opinii biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych - pozwoliły jedynie na częściową zmianę zaskarżonej decyzji, tj. w części, w jakiej ZUS do wyliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za okres od 17 września 1970r. do 31 grudnia 1975r. - przyjął minimalne wynagrodzenie za pracę. Opracowana przez biegłego na podstawie tych dokumentów opinia opracowana została zgodnie z zakresem zlecenia, w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w nin. postępowaniu, w sposób rzetelny, jest należycie uzasadniona, a wynikające z niej wnioski końcowe – prawidłowe. Przy czym była ona zasadnie kwestionowana przez organ rentowy, bo zawierała kilka drobnych, rachunkowych błędów. Zostały one sprostowane w opinii uzupełniającej. Wnioskodawca nie zgłaszał do jej treści żadnych uwag,

Dlatego Sąd uznał ją (po sporządzeniu uzupełnienia) za wiarygodne źródło dowodowe i w oparciu o nią poczynił ustalenia faktyczne w nin. sprawie.

Z powyższych względów sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., zmienił częściowo zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

W punkcie III wyroku, sąd stwierdził, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia, wobec tego, że prawidłowe określenie wysokości emerytury było niemożliwe na podstawie przedłożonej organowi rentowemu przez wnioskodawcę dokumentacji, a przyczyną częściowej zmiany decyzji była odmienna sądowa ocena stanu faktycznego, możliwa dopiero po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego (w szczególności dowodu z akta osobowych wnioskodawcy i opinii biegłego sądowego), bez ograniczeń w tym zakresie zawartych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno –rentowe.